

Louise Shack Elholmst tale ved mindehøjtideligheden for 80-året for bruddet med samarbejdspolitikken

Taler

Louise Schack Elholm
Kirkeminister

Dato

29. august 2023

Sted

Mindelunden, København

Deres kongelige højhed. Mine damer og herrer.

I dag markerer vi samarbejdspolitikken ophør.

Den dag vi endelig sagde fra over for Nazisternes undertrykkelse af Danmark, den dag vi endelig bød diktaturet trods.

Vi havde den 29. august 1943 i over tre år samarbejdet med nazisterne.

Tilpasset os nazisterne.

Vi havde bøjet os for at få fred i Danmark, for at undgå materielle tab og undgå tab af menneskeliv.

Men ved at overgive os, understøttede vi nazisterne.

Mens overgreb mod andre mennesker fandt sted i Europa og i Danmark, brødfødte vi nazisterne. Vores industri understøttede nazisternes kamp.

Det var det officielle Danmark, som stod bag beslutningen. Det var regering og Folketing.

De havde ikke modet til at sige fra. De valgte at tilpasse sig besættelsesmagten.

Men heldigvis valgte mange almindelige danskere at sige fra.

De greb selv til våben eller sabotage i kampen mod nazisterne. Nogle endte med

at betale en høj pris for det. Dem mindes vi her i Mindelunden.

Deres kamp gjorde Danmark ære. Tak for deres heltemod.

Men der bredte sig også en større utilfredshed med samarbejdspolitikken, som politikerne og besættelsesmagten fik lov at mærke.

I sommeren 1943 oplevede nazisterne flere alvorlige tilbageslag på slagmarken. Både på Østfronten og Middelhavsfronten.

Storpolitiske begivenheder påvirkede stemningen hos den danske befolkning.

Håbet om at krigen snart ville være slut bredte sig. Danskerne gik for alvor til modstand i kampen for frihed og fred.

Mængden af sabotage begået mod virksomheder, der arbejdede for besættelsesmagten, eller leverede varer til dem steg i sommeren 1943. Jernbaner blev ødelagt, så forsyninger ikke kunne komme frem.

Den danske befolkning gjorde det tydeligt, at villigheden til at samarbejde var ovre.

Samtidig kom nazisterne med yderlige krav om blandt andet dødsstraf for sabotage.

Det førte til at Danmark d. 29. August 1943 endelig sagde fra, og statsminister Erik Scavenius indgav sin afskedsbegæring hos kongen.

Samarbejdspolitikken ophørte. Danmark stillede sig endelig på den rette side i krigen og i verdenshistorien.

Da Søværnet sænkede flåden, var det med til at sikre, at det også i udlandet blev bemærket, at Danmark ikke længere samarbejdede med nazisterne.

Og selvfølgelig også for at sikre, at flåden ikke faldt i besættelsesmagtens hænder.

Vi kæmpede nu aktivt med de allierede mod den tyske besættelsesmagt.

På mindesmærket for “Korean War Memorial” i Washington står teksten “Freedom is not free”. Frihed må man kæmpe for.

I Danmark var det modstandsfolk, der kæmpede for vores frihed, fordi det officielle Danmark ikke havde modet.

Det officielle Danmark betalte med vores frihed for at få fred. Det må vi aldrig gøre igen.

Friheden til at være os selv, til at tro og mene hvad man vil. Til at have et retssamfund, hvor alle er lige for loven, bør man aldrig tage for givet.

I sidste uge havde vi i Danmark den fornøjelse at have besøg af Ukraines præsident Volodymyr Zelenskyj.

Da Ukraine blev angrebet i februar 2022, blev han tilbudt at blive hjulpet ud af landet for at redde sit eget liv. Men han sagde nej til at redde sig selv. Han ville hellere redde sit land.

“Jeg har ikke brug for et lift, jeg har brug for ammunition”, sagde han.

Ukraine valgte at kæmpe for friheden og for freden. Ukraine kæmper stadig for deres egen frihed. For frihed er ikke gratis.

Jeg er stolt over, at vi i Danmark støtter Ukraine i kampen for deres egen frihed.

Danmark er en af de største bidragsydere målt pr. Indbygger. Det er kun på sin plads. Det skal vi være stolte af.

Danmarks seneste bidrag, med 19 danske F-16 fly viser vores engagement. Vi må ikke lade vores allierede i stikken.

Havde Ukraine valgt samme strategi, som Danmark valgte i 1940, ville Putin måske være gået i gang med at angribe et nyt naboland og krigen havde spredt sig.

Ingen kan vide sig sikre, når lande ikke respekterer den internationale orden.

Konventioner er til for at beskytte verden og verdens folk fra overgreb begået af despoter. Derfor er konventionerne så vigtige.

Hvis vi lader despoter trodse vores internationale regler, kan vi ikke beskytte vores folk og vores lande mod overgreb.

Tak til Zelenskyj og Ukraine for at kæmpe for deres og vores allesammens frihed i dag.

Tak til vores modstandsfolk under 2. Verdenskrig, søværnet og alle de andre som kæmpede for friheden under krigen.

De hjalp med at redde Danmarks ære.

Vi skal hylde og mindes de, som gjorde modstand. I Mindelunden bliver vi husket på, hvor vigtigt det er at kæmpe for vores frihed. Og for fred.

Lad os markere, at det i dag er 80 år siden, at Danmark endelig sagde fra over for besætterne og undertrykkerne.

Vi stillede os på den rigtige side i historien. Og vi kan være stolte af den modstand som mange danskere og modstandsfolk gjorde.

Æret være deres minde.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Mindetale, Venstre

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/louise-shack-elholmst-tale-ved-mindehojtideligheden-for-80-aret-for-bruddet-med-samarbejdspolitikken>